

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku D. [...] Spółki z o.o. z siedzibą w G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
z udziałem zainteresowanych: M. G., P. S., P. L., S. P., P. W., Ł. W.
o ustalenie ubezpieczenia społecznego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 lipca 2013 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 października 2012 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 października 2012 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] zmienił, na skutek apelacji strony pozwanej - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G., wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 28 września 2011 r. i oddalił odwołanie wnioskodawcy D. [...] Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. od decyzji organu rentowego z dnia 11 lutego 2011 r. oraz 18 lutego 2011 r. w sprawie o ustalenie ubezpieczenia społecznego, przy udziale zainteresowanych M. G., P. S., P. L., S. P., P. W., i Ł. W.. Decyzjami z dnia 11 lutego 2011 r. organ rentowy stwierdził, że zatrudnieni na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek D. [...] Sp. z o.o. podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu

w okresach; Ł. W. od dnia 16 listopada 2009 r. do dnia 31 lipca 2010 r.; S. P. od dnia 3 września 2009 r. do dnia 31 maja 2010 r.; P. W. od dnia 3 września 2009 r. do dnia 31 lipca 2010 r.; P. S. od dnia 13 lipca 2009 r. do dnia 3 września 2009 r. Decyzjami z dnia 18 lutego 2011 r. organ rentowy stwierdził, że zatrudnieni na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek D. [...] Sp. z o.o. podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu w okresach; P. L. od dnia 13 lipca 2009 r. do dnia 8 października 2009 r.; M. G. od dnia 17 listopada 2009 r. do dnia 30 czerwca 2010 r.

Rozpoznając apelację organu rentowego od wyroku Sądu pierwszej instancji uwzględniającego odwołanie, Sąd Apelacyjny dokonał odmiennej oceny prawnej ustalonego w sprawie stanu faktycznego, kwalifikując umowy zawarte przez Spółkę z zainteresowanymi, jako umowy o świadczenie usług, do których - na podstawie art. 750 k.c. - stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia. W ocenie Sądu drugiej instancji, oceniane umowy nie były umowami o dzieło z uwagi na to, że przedmiot umowy nie stanowił konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu – dzieła, a tym samym nie ma racji odwołująca się Spółka twierdząc, że rezultatem było przygotowanie „kompleksowego wykonania oszalowania trzech obiektów mostowych” przez zainteresowanych. Zdaniem Sądu, stronom przedmiotowych umów nie chodziło bowiem o „rezultat usługi”, do którego strony dążyły zawierając umowę, ale o same usługi, polegające na dokonywaniu przez zainteresowanych czynności faktycznych. W konsekwencji, celem przedmiotowych umów nie było to, aby zainteresowani - poprzez ściśle określone czynności faktyczne - osiągnęli skonkretyzowany, ściśle zindywidualizowany rezultat, ale żeby wykonali powyższe czynności, co w dalszej kolejności było podstawą do wypłaty wynagrodzenia.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawcy i zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 18 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że zainteresowani podlegali obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako zleceniobiorcy, art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez błędną wykładnię „dokonaną z pominięciem okoliczności i celu dla jakich była zawierana umowa (teren budowy, budowa szalunków), interpretację oświadczeń woli stron

polegającą na przyjęciu, iż zawarte pomiędzy D. [...] Sp. z o. o. a odpowiednio M. G., P. S., P. L., S. P., P. W. i Ł. W. umowy stanowią umowy o świadczenie usług, podczas gdy zgodnym zamiarem stron było zawarcie umowy o dzieło i osiągnięcie konkretnego rezultatu”, art. 627 k.c., art. 734 § 1 k.c. w związku z art. 750 k.c., oraz przepisów postępowania – art. 385, art. 386 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 w związku z art. 233 § 1 i art. 382 k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono szeregiem zagadnień prawnych - „czy może być uznana za przyjmującego zamówienie - a w konsekwencji czy można mówić o skutecznym zawarciu umowy o dzieło — osoba, która w dziele wykonywanym zbiorowo, w wyniku podziału obowiązków z innymi osobami, wykonuje jedynie jego niemającą samodzielnego znaczenia część lub która wykonuje czynności (prace), które choć nie prowadzą bezpośrednio do powstania dzieła, to są one niezbędne do jego powstania, tj. pozostają w adekwatnym związku przyczynowo - skutkowym?”, „czy i ewentualnie jakie znaczenie ma okoliczność, czy osoba taka brała udział w wykonaniu dzieła przez cały czas jego powstawania, czy jej udział był ograniczony do określonego okresu, krótszego niż czas powstawania dzieła?”, „czy przyjmowana w doktrynie prawa cywilnego ‘samoistność rezultatu’ jako konstytutywna cecha dzieła wyklucza *a priori* instrumentalne traktowanie tego dzieła np. jedynie jako elementu dużo bardziej złożonego procesu a po wykorzystaniu takiego dzieła — jego zniszczenie (zniweczenie osiągniętego rezultatu)?”, „czy pozbawia przedmiot umowy o dzieło przymiotu dzieła: a). powtarzalność czynności niezbędnych do wykonania dzieła i wykonanie w ten sposób wielu dzieł? b). możliwość usuwania na bieżąco usterek dzieła, przed jego odbiorem a następnie, czy brak możliwości skorzystania z uprawnień wynikających z rękojmi w pewien czas po dokonaniu odbioru dzieła wobec zniweczenia dzieła (rozbiórka szalunku) oznacza, że nie istniała możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad? c). niemożność przypisania konkretnemu wykonawcy dzieła wykonywanego zbiorowo odpowiedzialności za usterki i czy w takim przypadku wykonawcy

ponoszą względem zamawiającego odpowiedzialność solidarną, ewentualnie *in solidum?*”, „czy dokonując kwalifikacji prawnej umów cywilnoprawnych związanych z wykonaniem prac budowlanych i ich wykładni w kontekście okoliczności, w jakich oświadczenia woli zostały złożone i w kontekście zamiaru i celu stron, sąd powszechny ma obowiązek uwzględnienia regulacji odnoszących się do przepisów prawa budowlanego?”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,

- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, Lex nr 180 841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN, 2002, nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka z 2003 r., nr 13, poz. 5). Wskazane w uzasadnieniu skargi kasacyjnej zagadnienie prawne w istocie sprowadza się do odmiennej niż uczynił to Sąd Apelacyjny, oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego sprawy, zmierzając do odmiennego rozstrzygnięcia.

W orzecznictwie (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2012 r., II UK 187/11 – niepublikowany), przyjmuje się, że umowa o dzieło to umowa o określony rezultat pracy i umiejętności ludzkich (art. 627 k.c.), niezbędne

jest zatem, aby starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, z góry określonego, mającego samoistny byt oraz obiektywnie osiągalnego i pewnego. Wykonanie dzieła najczęściej przybiera postać wytworzenia rzeczy, czy też dokonania zmian w rzeczy już istniejącej (naprawienie, przerobienie, uzupełnienie). Tego rodzaju postaci dzieła są rezultatami materialnymi umowy zawartej między stronami. Wykonanie określonej czynności (szeregu powtarzających się czynności), bez względu na to, jaki rezultat czynność ta przyniesie, jest natomiast cechą charakterystyczną tak dla umów zlecenia (gdy chodzi o czynności prawne – art. 734 § 1 k.c.), jak i dla umów o świadczenie usług nieuregulowanych innymi przepisami (gdy chodzi o czynności faktyczne – art. 750 k.c.). W odróżnieniu od umowy o dzieło, przyjmujący zamówienie w umowie zlecenia (umowie o świadczenie usług) nie bierze więc na siebie ryzyka pomyślnego wyniku spełnianej czynności. Jego odpowiedzialność za właściwe wykonanie umowy oparta jest na zasadzie starannego działania (art. 355 § 1 k.c.), podczas gdy odpowiedzialność strony przyjmującej zamówienie w umowie o dzieło niewątpliwie jest odpowiedzialnością za rezultat. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący w istocie polemizuje z oceną ustalonego stanu faktycznego i zakwalifikowaniem przez ten Sąd umów zawartych przez Spółkę z zainteresowanymi jako umów zlecenia, a nie umów o dzieło, co w konsekwencji oznaczało podleganie przez zainteresowanych obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym we wskazanych w decyzji okresach.

Z tych względów, gdy przedstawione jako podstawa wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zagadnienie prawne zostało już rozstrzygnięte, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.